

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Komisja Łączności z Polakami za
Granicą
LPG-020-1-2015

Druk nr 157
Warszawa, 16 grudnia 2015 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Łączności z Polakami za Granicą wnosi projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o Karcie Polaka oraz
niektórych innych ustaw.**

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Michał Dworczyk.

Przewodniczący Komisji

(-) Michał Dworczyk

Ustawa

z dnia 2015 r.

o zmianie ustawy o Karcie Polaka oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz.U. z 2014 r. poz. 1187 oraz z 2015 r. poz. 1274²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

2) w obecności konsula Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej "konsulem", lub wojewody albo wyznaczonego przez niego pracownika, złoży pisemną deklarację przynależności do Narodu Polskiego.”;

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. Posiadacz ważnej Karty Polaka jest zwolniony z opłat konsularnych za przyjęcie i rozpatrzenie wniosku o wydanie wizy krajowej w celu korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka.”;

3) po art. 5 dodaje się art. 5a w brzmieniu:

„Art. 5a. Posiadacz ważnej Karty Polaka jest zwolniony z opłat konsularnych za przyjęcie wniosku i opracowanie dokumentacji w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego.”;

4) w art. 6 w ust. 1 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) pomocy konsula, w ramach jego kompetencji i z zastosowaniem i poszanowaniem zwyczajów i prawa międzynarodowego, w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa.”;

5) po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej oraz ustawę z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim.

„Rozdział 2a

Formy i tryb udzielania pomocy dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Polsce

Art. 8a.1. Osobie przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które otrzymała na podstawie Karty Polaka, oraz członkom jej najbliższej rodziny, pozostającym we wspólnym gospodarstwie domowym, można udzielić jednorazowo pomocy ze środków budżetu państwa, w ramach posiadanych w danym roku budżetowym środków, na:

- 1) refundację poniesionych kosztów przejazdu od najbliższego jego miejsca zamieszkania za granicę stacji kolejowej do miejsca osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, w wysokości ceny biletu kolejowego drugiej klasy oraz równowartości ceny jednego biletu kolejowego drugiej klasy na pokrycie kosztów przewozu mienia;
- 2) zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, w wysokości dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", zwanego dalej "przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem", w kwartale poprzedzającym dzień przyznania pomocy, na każdego członka rodziny;
- 3) pokrycie kosztów wynajmu lokalu mieszkalnego, w wysokości sześciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", zwanego dalej "przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem", w kwartale poprzedzającym dzień przyznania pomocy, na gospodarstwo domowe;
- 4) pokrycie kosztów związanych z podjęciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez małoletniego, podlegającego obowiązkowi szkolnemu w rozumieniu art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.³⁾), w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na każde dziecko.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. poz. 2572, Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 290, 538, 598, 642, 811, 1146, 1198 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 357, 1045, 1240, 1418, 1607 i 1629.

2. Osobie, o której mowa w ust. 1, i która poniosła koszty związane z remontem lub adaptacją lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może być udzielona pomoc ze środków budżetu państwa, w ramach posiadanych w danym roku budżetowym środków.

3. Pomoc, o której mowa w ust. 2, stanowi zwrot udokumentowanych i uzasadnionych kosztów. Pomocy udziela się do wysokości 4120 zł - na osobę, o której mowa w ust. 1, i każdego członka jej najbliższej rodziny.

4. Kwota, o której mowa w ust. 3, ulega corocznie od dnia 1 stycznia podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie 15 dni po upływie trzeciego kwartału.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji, przyznaje oraz ustala wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1.

6. Pomoc, o której mowa w ust. 2, przyznaje oraz ustala jej wysokość albo odmawia jej przyznania, w drodze decyzji, starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

7. Wypłaty kwoty stanowiącej równowartość pomocy, o której mowa w ust. 1 i 2, dokonuje starosta.

8. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach, o których mowa w ust. 6, jest wojewoda.

Art. 8b. 1. Osobie, przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które otrzymała na podstawie Karty Polaka, a także członkom jej najbliższej rodziny, można zapewnić pokrycie kosztów uczestnictwa w kursie nauki języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie polskim.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego organizują lub mogą zlecić organizację kursów, o których mowa w ust. 1, organizacji społecznej posiadającej znaczący dorobek w zakresie pomocy osiedlającym się w Polsce.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje kursów, o których mowa w ust. 1, oraz sposób ich organizacji, uwzględniając w szczególności stopień znajomości języka polskiego i wiek uczestnika kursu, możliwość zapewnienia bezpłatnego zakwaterowania, wyżywienia i zwrotu kosztów dojazdu uczestnikom kursów, o których mowa w ust. 1, oraz potrzebę przygotowania dzieci do podjęcia nauki w szkole.

Art. 8c. 1. Pomoc, o której mowa w art. 8a ust. 1, wypłaca się w terminie 60 dni od dnia uzyskania zezwolenia na pobyt stały na podstawie Karty Polaka.

2. Wniosek o udzielenie pomocy, o której mowa w art. 8a ust. 2, należy złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia uzyskania zezwolenia na pobyt stały na podstawie Karty Polaka.

Art. 8d. Formy, wysokość i tryb przyznawania pomocy dla osoby przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały uzyskanego na podstawie Karty Polaka i członków jej najbliższej rodziny przez jednostki samorządu terytorialnego określają organy stanowiące tych jednostek.

Art. 8e. 1. Osobie, przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały uzyskanego na podstawie Karty Polaka, która nie ma możliwości samodzielnego podjęcia pracy, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby może zapewnić aktywizację zawodową przez:

1) zwrot części kosztów poniesionych przez tę osobę na podnoszenie kwalifikacji zawodowych;

2) zwrot części kosztów poniesionych przez pracodawcę na:

a) utworzenie stanowiska pracy,

b) przeszkolenie,

c) wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne.

2. Zwrotu kosztów poniesionych na aktywizację zawodową prowadzoną w formach, o których mowa w ust. 1, można dokonywać w okresie nie dłuższym niż 5 lat od dnia zezwolenia na pobyt stały na podstawie Karty Polaka.

3. Każda z form aktywizacji zawodowej, o których mowa w ust. 1, może być zastosowana jeden raz.

4. Łączna kwota zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na aktywizację zawodową we wszystkich formach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie może przekroczyć dwunastokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym dzień zawarcia pierwszej z umów, o których mowa w art. 8j ust. 1.

Art. 8f. 1. Zwrot części kosztów poniesionych przez osobę, przebywającą w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały uzyskanego na podstawie Karty Polaka, na podnoszenie kwalifikacji zawodowych następuje na podstawie umowy zawartej między starostą a tą osobą.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać w szczególności:

1) zasady wypłacania i wysokość zwracanej kwoty;

2) prawa i obowiązki stron umowy, w tym zobowiązanie osoby, o której mowa w ust. 1, do zwrotu wypłaconej kwoty, na zasadach określonych przez starostę, w przypadku nieuzasadnionego przerwania nauki lub jej niepodjęcia.

3. Wysokość kwoty zwracanej na podstawie umowy, o której mowa w ust. 1, stanowi połowę kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, nie więcej jednak niż równowartość dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym dzień zawarcia tej umowy.

4. Kosztami podnoszenia kwalifikacji zawodowych są opłaty za naukę oraz opłaty za uzyskanie świadectwa lub tytułu kwalifikacyjnego.

Art. 8g. 1. Jeżeli osoba, przebywająca w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały uzyskanego na podstawie Karty Polaka nie posiada kwalifikacji zawodowych lub posiada kwalifikacje, na które brak jest ofert na lokalnym rynku pracy, może być przeszkolona w celu zdobycia, podniesienia lub zmiany jego kwalifikacji.

2. Przeszkolenie, o którym mowa w ust. 1, polega na:

1) przyuczeniu do zawodu lub przekwalifikowaniu,

2) podniesieniu kwalifikacji zawodowych

- w ramach stosunku pracy;

3) wykonywaniu przez osobę, o której mowa w ust. 1, zadań lub czynności w siedzibie przyszłego pracodawcy bez nawiązywania stosunku pracy, które umożliwią tej osobie nabycie umiejętności praktycznych do samodzielnego wykonywania pracy po zakończeniu przeszkolenia.

3. Przeszkolenie, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza pracodawca, z tym że przeszkolenie polegające na przyuczeniu do zawodu, przekwalifikowaniu lub podniesieniu kwalifikacji zawodowych, może przeprowadzić, na zlecenie pracodawcy, instytucja szkoleniowa.

4. Pracodawca przeprowadzając przeszkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, jest obowiązany wobec osoby, o której mowa w ust. 1, do:

1) ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków;

2) zapewnienia profilaktycznej ochrony zdrowia w zakresie przewidzianym dla pracowników;

3) przeszkolenia, na zasadach przewidzianych dla pracowników, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznania go z obowiązującym regulaminem pracy;

4) przydzielenia odzieży i obuwia roboczego, środków ochrony indywidualnej oraz dodatków przewidzianych dla pracowników.

5. Przeszkolenie powinno trwać nie dłużej niż 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem przeszkolenia - nie dłużej niż 12 miesięcy.

6. Pracodawca otrzymuje zwrot kosztów przeszkolenia, w wysokości do trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym dzień zawarcia umowy, o której mowa w art. 8i ust. 1, pod warunkiem nawiązania z osobą, o której mowa w ust. 1, stosunku pracy na co najmniej 24 miesiące.

7. Kosztami przeszkolenia, o których mowa w ust. 6, są:

- 1) faktyczne koszty przeszkolenia poniesione przez pracodawcę, uzasadnione programem przeszkolenia, który został zrealizowany przez pracodawcę lub instytucję szkoleniową;
- 2) koszt ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków;
- 3) koszt przejazdu i zakwaterowania, jeżeli przeszkolenie odbywa się w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania osoby, o której mowa w ust. 1;
- 4) koszt niezbędnych badań lekarskich;
- 5) koszt niezbędnych opłat za uzyskanie świadectwa lub tytułu kwalifikacyjnego.

Art. 8h. 1. Starosta może dokonywać zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów wynagrodzenia, nagród oraz składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia osoby, przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały wydanego na podstawie Karty Polaka, pod warunkiem nawiązania z tą osobą, stosunku pracy na co najmniej 24 miesiące.

2. Zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, dokonuje się przez okres do 12 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy z osobą, o której mowa w ust. 1.

3. Zwrot kosztów obejmuje koszty do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, w okresie miesięcznym, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

4. Starosta może zwrócić poniesione przez pracodawcę koszty na utworzenie stanowiska pracy dla osoby, o której mowa w ust. 1, pod warunkiem nawiązania z osobą, przebywającą w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały wydanego na podstawie Karty Polaka, stosunku pracy na co najmniej 24 miesiące.

Art. 8i. 1. Zwrot części kosztów poniesionych przez pracodawcę na przeszkolenie osoby przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały wydanego na podstawie Karty Polaka, wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne oraz utworzenie stanowiska pracy następuje na podstawie umów zawartych między starostą a pracodawcą.

2. Starosta nie może zawrzeć umów, o których mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) pracodawca ma zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy lub na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;

2) pracodawca nie dotrzymał warunków innych umów zawartych z organami zatrudnienia;

3) doradca zawodowy powiatowego urzędu pracy wydał negatywną opinię o predyspozycji osoby, o której mowa w ust. 1, do wykonywania pracy, w związku z którą może nastąpić zwrot kosztów.

3. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać w szczególności:

1) sposób zwrotu kosztów;

2) zasady wypłacania i wysokość zwracanej kwoty;

3) prawa i obowiązki stron umowy, w tym:

a) zobowiązanie pracodawcy do zwrotu wypłaconej kwoty wraz z odsetkami, na zasadach określonych przez starostę, w przypadku niedotrzymania przez pracodawcę warunków umowy,

b) uprawnienia starosty do kontroli pracodawcy w zakresie prawidłowości prowadzenia aktywizacji zawodowej osoby, o której mowa w ust. 1.

4. Do umowy, której przedmiotem jest zwrot kosztów przeszkolenia, dołącza się opracowany przez pracodawcę program tego przeszkolenia.

5. W przypadku zawarcia przez starostę umowy, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się form aktywizacji zawodowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 1 czerwca 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.⁴⁾) w okresie obowiązywania umowy.

Art.8j. 1. Formy aktywizacji zawodowej, o których mowa w art. 8e ust. 1, są finansowane w formie dotacji celowej ze środków wyodrębnionych na te zadania w budżetach wojewodów.

2. Starosta organizujący aktywizację zawodową osób przebywających w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały wydanego na podstawie Karty Polaka, może ubiegać się o środki na ten cel, składając wniosek do właściwego wojewody.

3. Zadania starosty w zakresie aktywizacji zawodowej osób, o których mowa w ust. 2, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

4. Minister właściwy do spraw pracy oraz wojewodowie i marszałkowie województw udzielają starostom wszechstronnej pomocy w organizacji aktywizacji zawodowej osób, o których mowa w ust. 2.”;

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 357, 1066, 1217, 1240, 1268, 1567, 1582, 1607 i 1767.

6) w art. 9 ust. 5 - 8 otrzymują brzmienie:

„5. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) wewnętrzną organizację i tryb pracy Rady, w tym tryb podejmowania decyzji,

2) tryb wyboru, uprawnienia i obowiązki przewodniczącego Rady, wysokość wynagrodzenia oraz sposób pokrywania pozostałych wydatków związanych z pracami Rady

– uwzględniając zakres zadań Rady oraz konieczność ich sprawnego i terminowego wykonywania.

6. Obsługę administracyjną i kancelaryjną Rady zapewnia Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

7. Działalność Rady jest finansowana z budżetu państwa, z rozdziału dotyczącego Rady do Spraw Polaków na Wschodzie, z części dotyczącej Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

8. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacyjne wykonywania obsługi Rady, uwzględniając charakter jej zadań.”;

7) art. 10 - 12 otrzymują brzmienie:

„Art. 10. 1. W skład Rady wchodzi 6 członków powoływanych przez Ministra właściwego do spraw zagranicznych na pięcioletnią kadencję spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem z zakresu spraw dotyczących Polonii i Polaków za granicą. Co najmniej połowa członków Rady powinna posiadać wyższe wykształcenie prawnicze.

2. Członkiem Rady może być osoba posiadająca obywatelstwo polskie i korzystająca z pełni praw publicznych oraz niekarana za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego.

Art. 11. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych może odwołać członka Rady przed upływem kadencji.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych odwołuje członka Rady w przypadku prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego.

3. W przypadku odwołania członka Rady lub jego śmierci Minister właściwy do spraw zagranicznych uzupełnia skład Rady, powołując, na miejsce opróżnione, nowego członka Rady na okres do końca kadencji.

Art. 12. 1. Przyznanie Karty Polaka następuje w drodze decyzji, na pisemny wniosek osoby ubiegającej się o jej wydanie, zwanej dalej "wnioskodawcą", lub jej przedstawiciela ustawowego.

2. Organem właściwym w sprawie przyznania Karty Polaka lub przedłużenia jej ważności jest konsul właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy lub wojewoda w kraju.

3. Czynności wykonywane w związku ze złożeniem przez wnioskodawcę wniosku i wydaniem decyzji o przyznaniu Karty Polaka są wolne od wszelkich opłat, w tym opłat konsularnych.”;

8) w art. 13:

a) ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„1. Wniosek o przyznanie lub przedłużenie ważności Karty Polaka zawiera następujące dane:”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw zagranicznych ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykaz organizacji polskich lub polonijnych uprawnionych do wystawiania zaświadczeń, o których mowa w ust. 3 pkt 7.”,

c) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. W odniesieniu do wnioskodawcy szczególnie zasłużonego dla Rzeczypospolitej Polskiej konsul lub wojewoda może wydać decyzję o przyznaniu Karty Polaka bez konieczności przedstawiania przez wnioskodawcę dokumentów, o których mowa w ust. 3.

7. Wnioskodawca ubiegający się o przyznanie Karty Polaka wykazuje posiadanie znajomości języka polskiego przez przedłożenie poświadczenia, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 224, z późn. zm.⁵⁾), świadectwa ukończenia szkoły lub studiów w Rzeczypospolitej Polskiej lub świadectwa ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim.”,

d) dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. W odniesieniu do wnioskodawców, którzy nie wykazali posiadania znajomości języka polskiego w trybie przewidzianym w ust. 7, oceny znajomości języka polskiego może dokonać konsul lub wojewoda.”;

9) uchyla się art. 15;

⁵⁾ Zmiany niniejszej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455 oraz z 2015 r. poz. 1132.

10) w art. 16 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku śmierci jednego z rodziców, który spełniał warunki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej obywatelstwa polskiego lub polskiej narodowości, Karta Polaka może być przyznana małoletniemu na wniosek żyjącego rodzica w przypadku wykazania, że małoletni spełnia warunki określone w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej obywatelstwa polskiego lub polskiej narodowości. W przypadku śmierci obojga rodziców, z których przynajmniej jeden spełniał warunki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej obywatelstwa polskiego lub polskiej narodowości Karta Polaka może zostać przyznana małoletniemu na wniosek przedstawiciela ustawowego w przypadku wykazania, że małoletni spełnia warunki określone w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej obywatelstwa polskiego lub polskiej narodowości.”;

11) w art. 17 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Karta Polaka przyznana małoletniemu jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej przyznania, jednak nie dłużej niż do dnia, w którym upływa rok od dnia uzyskania przez niego pełnoletności.”;

12) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. 1. Kartę Polaka osobie, której ją przyznano, wydaje konsul lub wojewoda.

2. Kartę Polaka wręcza konsul lub wojewoda albo wyznaczona przez niego osoba; jeżeli jest to możliwe, wręczenie Karty Polaka następuje w sposób uroczysty.

3. Korzystanie z uprawnień, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3-5, wymaga okazywania Karty Polaka oraz ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość jej posiadacza.

4. W przypadku zagubienia lub zniszczenia Karty Polaka konsul lub wojewoda, na wniosek posiadacza, wydaje duplikat Karty Polaka.”;

13) w art. 19:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Konsul lub wojewoda wydaje decyzję o odmowie przyznania Karty Polaka w przypadku, gdy:”,

b) pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) w postępowaniu o przyznanie Karty Polaka wnioskodawca złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, jak również gdy oświadczył nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia jako autentycznego, podrobił lub przerobił dokument albo takiego dokumentu jako autentycznego użył;

3) wnioskodawca lub jego wstępni repatriowali się lub zostali repatriowani z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944–1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukrainską Socjalistyczną Republiką

Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, do jednego z państw będących stroną tych umów;”;

14) w art. 19 a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przed wydaniem decyzji o przyznaniu Karty Polaka właściwy konsul lub wojewoda może zwrócić się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów administracji publicznej, z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wobec wnioskodawcy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 pkt 5 lub 6.”;

15) art. 20:

a) w ust. 1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Konsul lub wojewoda, w drodze decyzji, z urzędu unieważnia Kartę Polaka w przypadku:”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, posiadacz Karty Polaka niezwłocznie zwraca Kartę Polaka konsulowi lub wojewodzie, który ją wydał.”;

16) w art. 21 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem konsula lub wojewody w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.”;

17) art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzór wniosku o przyznanie Karty Polaka,

2) wzór Karty Polaka

– uwzględniając w szczególności dane, które muszą być zawarte we wniosku o wydanie Karty Polaka, oraz dane i informacje, jakie powinny być zawarte w Karcie Polaka, w tym zapis imienia i nazwiska zgodnie z dokumentem tożsamości wnioskodawcy, a także, na wniosek wnioskodawcy, zapisem tych danych w języku polskim”;

18) w art. 23:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Konsul i wojewoda prowadzą, każdy w zakresie swojej właściwości, rejestr złożonych wniosków o przyznanie Karty Polaka, decyzji wydanych w tych sprawach oraz przyznanych i unieważnionych Kart Polaka.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Konsul i wojewoda przekazują Radzie dane, o których mowa w ust. 2.”;

19) w art. 24 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru, o którym mowa w art. 23 ust. 1, i centralnego rejestru, o którym mowa w art. 23 ust. 4, sposób przetwarzania danych w nich zawartych, a także szczegółowe zasady przekazywania przez konsula i wojewodę danych do centralnego rejestru, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia wszystkim uprawnionym szybkiego do nich dostępu.”;

20) po rozdziale 5 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5a
Finansowanie zadań z budżetu państwa

Art. 24a. 1. Środki finansowe na realizację zadań określonych w ustawie, finansowanych z budżetu państwa, pochodzą z rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka".

2. Podziału rezerwy celowej na realizację zadań, o których mowa w ust. 1, dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

Art. 24b. Świadczenia stanowiące realizację zadań określonych w ustawie, finansowanych z budżetu państwa, są wypłacane w danym roku budżetowym do kwoty rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka".

Art. 24c. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy tryb postępowania w sprawach:

- a) podziału rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka",
- b) udzielania powiatowi dotacji celowych na realizację aktywizacji zawodowej osób posiadających Kartę Polaka,
- c) przekazywania staroście z budżetu wojewody środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem osobom posiadającym Kartę Polaka pomocy,

2) wzór wniosku o udzielenie dotacji, o której mowa w pkt 1 lit. b

- uwzględniając sprawność i ekonomikę postępowania oraz możliwość wyboru województwa lub kilku województw, które w danym roku budżetowym będą otrzymywały środki finansowe z podziału rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka", a także możliwość preferencji kraju pochodzenia osoby posiadającej Kartę Polaka.

2. W rozporządzeniu należy w szczególności określić terminy dokonywania czynności w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz określić informacje, które powinny zawierać wnioski, o których mowa w ust. 1 pkt 2.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 60 ust. 1 po pkt 19 dodaje się pkt 19a w brzmieniu:

„19a. przybycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako członek najbliższej rodziny osoby przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały uzyskanego na podstawie Karty Polaka;”.

2) w art. 229 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Wydanie karty pobytu osobie, o której mowa w art. 195 ust. 1 pkt 9, następuje po dostarczeniu Karty Polaka.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 783, z późn. zm.⁷⁾) w załączniku do ustawy w części III w ust. 3 w kolumnie 4 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) posiadaczowi ważnej Karty Polaka, zamierzającemu osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe”.

Art. 4. W ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161, z późn. zm.⁸⁾) w art. 30 w ust. 1 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 463 i 1004 oraz z 2015 r. poz. 1274, 1607 i 1767.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1358, 1607 i 1649.

⁸⁾ Zmiany niniejszej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1650 i z 2015 r. poz. 1274.

„8) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od roku na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które uzyskał w związku z posiadaną Kartą Polaka.”.

Art. 5. Kadencja Rady do Spraw Polaków na Wschodzie, powołanej na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, wygasa z dniem powołania Rady do Spraw Polaków na Wschodzie na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 6. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 22 i art. 24 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 22 i art. 24 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 7. W 2016 r. świadczenia stanowiące realizację zadań określonych w ustawie, finansowanych z budżetu państwa, są wypłacane do kwoty przeznaczonej w budżecie państwa i niewykorzystanej na pomoc dla repatriantów.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka oraz o zmianie niektórych innych ustaw ma na celu z jednej strony wprowadzenie szeregu rozwiązań ułatwiających posiadaczom Karty Polaka osiedlanie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym min. poprzez pakiet adaptacyjny oraz poprzez ułatwienia przy ubieganiu się o obywatelstwo polskie. Z drugiej strony, niejako przy okazji, wprowadzono zapisy porządkujące lub doprecyzowujące dotychczasowe rozwiązania.

Konflikt zbrojny na wschodzie Ukrainy w ciągu ostatnich dwóch lat, a także wciąż niestabilna polityczna, społeczna i gospodarcza sytuacja w całej Ukrainie bezpośrednio dotyczą również mieszkających tam Polaków. Konieczność ewakuacji z zagrożonych terenów Donbasu, a później także z okolic Mariupola pokazała wynikające przy tej okazji problemy prawno- organizacyjne. Min. ta sytuacja stała się kolejną przesłanką do wprowadzenia proponowanej nowelizacji ustawy o Karcie Polaka. Zamierzeniem jest, aby wprowadzone zmiany dały konkretne narzędzia wspomagające zamierzających osiedlić się w Polsce posiadaczy Karty Polaka. Wsparcie to polegałoby również na wspieraniu procesu adaptacji w Polsce (kursy językowe i kulturowe).

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że po ośmiu latach funkcjonowania ustawy, praktyka konsularna uwydatniła kwestie wymagające uporządkowania bądź zmiany. Prócz wspomnianych powyżej problemów, posiadacze Karty Polaka napotykają na napiętnowanie szczególnie na Białorusi, gdzie wciąż nowe przepisy utrudniają ubieganie się o Kartę Polaka kolejnym grupom zawodowym (urzędnikom, radnym, milicjantom itd.). Próbą odpowiedzi na to jest propozycja, aby część wnioskodawców, mających problemy we własnym kraju, mogła ubiegać się o Kartę Polaka na terytorium Polski za pośrednictwem wojewody.

Obecnie obowiązująca ustawa o Karcie Polaka z 7 września 2007 roku (Dz. U. Z 2007 r. Nr 180, poz. 1280) weszła w życie 29 marca 2008 roku. Od tego czasu, wg danych Rady do Spraw Polaków na Wschodzie, przyjęto ok 170 tys. wniosków o przyznanie Karty Polaka. Zainteresowanie Kartą Polaka utrzymuje się wciąż na wysokim poziomie. Uważamy, że jest to dobry moment na wprowadzenie proponowanych rozwiązań.

► Proponuje się następujące zmiany w ustawie o Karcie Polaka:

1) art. 2 (i inne w konsekwencji)

W pkt. 2 danego artykułu niniejszej nowelizacji wprowadzona zostaje możliwość ubiegania się o Kartę Polaka za pośrednictwem wojewody, który będzie drugim, obok konsula, organem upoważnionym do przyznawania Karty Polaka. Zamysłem jest, aby z takiej możliwości korzystać mogli przede wszystkim obywatele krajów, w których posiadacze Karty Polaka spotkać mogą represje ze strony władz. Jest to również pewna odpowiedź na istniejącą praktykę wydawania Kart Polaka w urzędach wojewódzkich położonych we wschodniej Polsce (dla obywateli Białorusi).

2) art. 5

Artykuł ten przewiduje wprost, że posiadacz Karty Polaka zwolniony jest z opłat konsularnych za przyjęcie i rozpatrzenie wniosku o wizę krajową. W dotychczasowej redakcji mowa była o możliwości zwolnienia bądź refundacji takiej opłaty. Zmuszało to do pisania wniosków o zwolnienie z opłaty, itd., a w praktyce posiadacze zawsze zwalniani byli z takich opłat, zatem zmiana ma charakter porządkujący. Nie spowoduje to również uszczuplenia dochodów państwa, bowiem do tej pory i tak ich nie było.

3) art. 5a

Nowelizacja wprowadza powyższy artykuł, mówiący o zwolnieniu posiadacza Karty Polaka z opłaty konsularnej za przyjęcie wniosku i opracowanie dokumentacji w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego. Są to wysokie opłaty, a dla Rodaków ze Wschodu wręcz zaporowe, sięgające łącznie nawet 500 EURO.

4) art. 6

W artykule tym, opisującym prawa posiadaczy Karty Polaka, w ust. 1 dodaje się pkt 8, mówiący o prawie do pomocy konsula w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa, jednak z wyraźnym zastrzeżeniem, że pomoc taka może nastąpić w ramach kompetencji konsula, z poszanowaniem prawa i zwyczajów międzynarodowych.

5) art. 8a do 8j

Nowelizacja wprowadza nowy Rozdział 2 a, opisujący formy i tryb pomocy dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Polsce. Zapisy te w większości pochodzą z ustawy o repatriacji, ułatwiającej adaptację w Polsce. Wysokość pomocy, o której mowa w danych artykułach obwarowana jest szeregiem warunków koniecznych do spełnienia, a także ograniczona posiadanymi w danym roku środkami budżetowymi.

art. 8a

W ust. 1 zapisana została możliwość udzielenia jednorazowej pomocy osobie przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały, otrzymanego na podstawie Karty Polaka, oraz członkom jej najbliższej rodziny: na refundację kosztów przejazdu do Polski, na zagospodarowanie i bierzące utrzymanie, na częściowe pokrycie kosztów wynajmu lokalu mieszkalnego, na pokrycie kosztów związanych z podjęciem przez małoletniego nauki w Polsce.

W ust. 2 mowa jest o możliwości udzielenia pomocy na pokrycie kosztów poniesionych na adaptację lub remont lokalu mieszkalnego.

W ust. 3 ustalone zostały warunki pomocy, o której mowa w ust. 2, a także górna kwota tej pomocy.

W ust. 4-8 określono zasady waloryzacji kwoty, o której mowa w ust. 3, organy wyznaczone do ustalenia i wypłaty kwot i pomocy, o której mowa w ust. 1 i 2, a także określono organ wyższego stopnia (województwo) w decyzjach podejmowanych przez starostę w danym zakresie.

art. 8b

Artykuł ten wprowadza możliwość pokrycia kosztów uczestnictwa w kursie nauki języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie polskim, przez osobę przebywającą w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały, otrzymanego na podstawie Karty Polaka, oraz członków jej najbliższej rodziny. Określony został również sposób organizacji takich kursów.

art. 8c

Określono w nim termin udzielenia pomocy i składania wniosku o pomoc, o których mowa w art. 8a ust. 1 i 2.

art. 8d

Artykuł wskazuje na organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego, jako właściwe do określenia formy, wysokości i trybu przyznawania pomocy, o których mowa powyżej

art. 8e

W artykule tym określono zasady możliwego zapewnienia przez starostę aktywizacji zawodowej osobie przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały, otrzymanego na podstawie Karty Polaka, która nie ma możliwości samodzielnego podjęcia pracy.

art. 8f

Artykuł określa zasady zawierania umowy o aktywizacji zawodowej, o której mowa w art. 8e.

art. 8g

Artykuł przewiduje pomoc w celu zdobycia, podniesienia lub zmiany kwalifikacji, jeżeli osoba przebywająca w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały, uzyskanego na podstawie Karty Polaka, nie posiada kwalifikacji zawodowych lub posiada kwalifikacje zawodowe nieprzydatne na rynku pracy. Artykuł ten określa również zasady takiej pomocy oraz sposobu ich przeprowadzania przez pracodawcę.

art. 8h

Artykuł wprowadza możliwość zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów wynagrodzenia, nagród oraz składek na ubezpieczenie społeczne, z tytułu zatrudnienia, przy warunku zatrudnienia na co najmniej 24 miesiące osoby przebywającej w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały, otrzymanego na podstawie Karty Polaka, a także na utworzenie stanowiska pracy dla tej osoby.

art. 8i

Artykuł określa zasady zawierania umowy między starostą a pracodawcą w zakresie pomocy, o której mowa w art 8g i 8h.

art. 8j

Artykuł ten wskazuje, że formy aktywizacji zawodowej określone w art 8e ust. 1 finansowane są w formie dotacji celowej, ze środków wyodrębnionych w budżetach wojewodów, przekazywanej na wniosek starosty. Zapis ten zobowiązuje również ministra właściwego do spraw pracy, wojewodów i marszałków województw do udzielenia staroście wszechstronnej pomocy w organizacji aktywizacji zawodowej.

6) art. 9-11

Zmienione artykuły 9-11 przewidują, że Rada do Spraw Polaków na Wschodzie usytuowana zostanie w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, a właściwym do powoływania i odwoływania członków Rady, a także do określania w drodze rozporządzenia zasad funkcjonowania Rady jest minister właściwy ds. zagranicznych. Dotychczas obsługę Rady zapewniała Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, zaś organem powołującym Radę był Prezes Rady Ministrów. W zamyśle projektodawcy zmiana ta usprawni proces przyznawania Kart Polaka, prowadzony przez konsulów. Poprawi to również komunikację między konsulami a Radą. Jednym bowiem z założeń niniejszej nowelizacji jest usprawnienie procesu przyznawania Kart Polaka.

7) art 12

W ust. 1 oraz, odpowiednio, w art. 20 ust. 1 następuje doprecyzowanie zapisu, poprzez wykreślenie przymiotnika „administracyjna”. Ustawa odnosząc się do formy rozstrzygnięcia w przedmiocie wydania, a także unieważnienia Karty stanowi, iż przybiera ono formę decyzji administracyjnej. Należy jednak zauważyć, że do postępowania przed konsulem (także w sprawach dotyczących Karty Polaka) nie stosuje się Kodeksu postępowania administracyjnego, a ustawę z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo konsularne. Ustawa ta zawiera regulację trybu postępowania przed konsulem, w tym także określa zasady dotyczące wydawania przez konsulów rozstrzygnięć w postępowaniu. Konsul, o ile sprawa nie kończy się wykonaniem czynności, wydaje, co do zasady, decyzję (nie jest ona określona jako „decyzja administracyjna”). W związku z powyższym, proponujemy zmianę redakcyjną. Zabieg ten nie wpłynie na standardy dotyczące postępowania poprzedzającego wydanie takiej decyzji, a jedynie doprecyzuje przepis i pozwoli na uniknięcie trudności interpretacyjnych.

W ust. 3 wskazano, że czynności w sprawie o przyznanie Karty są wolne od wszelkich opłat, w tym opłat konsularnych. Poprzedni zapis mówił jedynie o czynnościach wykonywanych przez konsula. Rozszerzenie kompetencji na wojewodę powoduje konieczność zwolnienia z opłaty skarbowej.

8) art. 13

W ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia dodano sformułowanie „lub przedłużenie”, aby dookreślić, że wniosek o przyznanie lub przedłużenie Karty Polaka zawierać powinien jednakowe dane. Z dotychczasowych zapisów nie wynikało wprost, jakie dane powinien zawierać wniosek o przedłużenie Karty Polaka.

W ust. 4 zaznaczono, że do kompetencji ministra właściwego do spraw zagranicznych należy ogłoszenie wykazu organizacji polskich lub polonijnych uprawnionych do wystawiania zaświadczeń, potwierdzających zaangażowanie na rzecz promocji języka i kultury polskiej. Dotychczas leżało to w gestii Prezesa Rady Ministrów.

Zmiana w ust. 6- patrz: 1)

Zmieniony ustęp 7 wprowadza możliwość potwierdzenia znajomości języka polskiego poprzez przedłożenie przez wnioskującego właściwego poświadczenia, o którym mowa w ustawie z 7 października 1999 r. o języku polskim, świadectwa ukończenia szkoły lub studiów w Polsce lub świadectwa zagranicznej szkoły z polskim językiem wykładowym.

Dodany ust. 8 przewiduje ocenę znajomości języka polskiego przez konsula lub wojewodę w przypadku niewykazania znajomości języka polskiego w sposób przewidziany w ust. 7.

9) art. 15

Uchyła się art. 15 ze względu na fakt, że przewidziany w niniejszym artykule tryb przyjmowania wniosków o przyznanie Karty Polaka i potwierdzania znajomości języka polskiego za pośrednictwem organizacji pozarządowej, w praktyce nie był wykorzystywany. Nadal wydaje się, że nie ma przesłanek do jego stosowania.

10) art. 16

Dodany ust. 3 daje możliwość przyznania Karty Polaka małoletniemu, którego rodzic/ rodzice zmarli, nie otrzymawszy Karty. Zmiana ta dotyczy oczywiście tych małoletnich, których wstępni byli narodowości polskiej lub posiadali polskie obywatelstwo. Poprzednia redakcja ustawy takiej możliwości nie dawała. W efekcie część małoletnich, świadomych swojej polskości, uczących się języka polskiego, nie miała możliwości otrzymania Karty Polaka.

11) art. 17

Dookreślenie terminu ważności Karty Polaka, przyznanej małoletniemu. Określenie wprost, że termin ważności takiej Karty wynosi 10 lat, ale nie dłużej niż rok od momentu uzyskania pełnoletności. Pozwoli to uniknąć niejasności interpretacyjnych.

12) art. 18

Zmiana w niniejszym art- patrz: 1).

13) art. 19

W ust. 2 zamiana sformułowania „zeznał nieprawdę” na „oświadczył nieprawdę”. Konsul w postępowaniu w sprawie wydania Karty Polaka, zgodnie z postanowieniami ustawy Prawo konsularne przyjmuje jako dowody w sprawie dokumenty i oświadczenia. Takimi dowodami nie są „zeznania”, gdyż konsul nie jest organem sądowym. Z tych względów konieczna jest zmiana redakcji przepisu art. 19 ustawy, która nie będzie używała niewłaściwych sformułowań.

W ust. 3 doprecyzowano grupę wnioskodawców, którym odmawia się przyznania Karty Polaka. Dotyczy to osób, które repatriowały się lub zostały repatriowane z Polski w latach 1944-1957, a także których wstępni repatriowali się lub zostali repatriowani. Chodzi o uniknięcie sytuacji, kiedy to wnioskodawca, nie wykazujący polskiej narodowości, powołuje się na fakt posiadania obywatelstwa polskiego przez wstępnych, którzy podlegali repatriacji z Polski jako osoby narodowości ukraińskiej, białoruskiej, rosyjskiej czy litewskiej. Doprecyzowane zapisy pełniej wpisują się w ducha ustawy.

14) art. 19a

Zmiana- patrz: 1)

15) art. 20

Zmiana- patrz: 1)

16) art. 21

Zmiana- patrz: 1)

17) art. 22

W art. tym zaznaczono, że do kompetencji ministra właściwego do spraw zagranicznych należy określenie wzoru Karty Polaka. Dotychczas leżało to w gestii Prezesa Rady Ministrów.

W ust. 2 wprowadzono do ustawy prawo zapisywania danych osobowych również w języku polskim. Do tej pory obowiązywała niepisana zasada dopuszczająca taką możliwość, jednak część konsulów nie widziała podstaw prawnych do zapisywania danych na Karcie Polaka w innej formie niż w zagranicznych dokumentach tożsamości, co było głęboko sprzeczne z duchem ustawy.

18) art. 23

Zmiana- patrz: 1)

19) art. 24

W nowej redakcji tego art. zaznaczono, że do kompetencji ministra właściwego do spraw zagranicznych należy określenie sposobu prowadzenia rejestrów. Dotychczas leżało to w gestii Prezesa Rady Ministrów.

20) rozdział 5a

Wprowadzono rozdział 5a. Art 24 a określa sposób finansowania zadań z budżetu państwa z rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka” i podział rezerwy.

Dodany art. 24 b przewiduje wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy w danym roku budżetowym do wysokości określonej w rezerwie celowej.

Dodany art. 24 c przewiduje wydanie przez ministra właściwego do spraw zagranicznych rozporządzenia określającego sposób podziału rezerwy celowej i udzielanej pomocy przez starostów.

► Art. 2 ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka przewiduje zmianę ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach:

1) art. 60

W ust. 1 dodaje się pkt 19a, przewidujący wydanie wizy Schengen lub wizy krajowej w celu przybycia do Polski najbliższej rodziny osoby przebywającej w Polsce na podstawie stałego pobytu wydanego na podstawie Karty Polaka.

2) art. 229

Problemem jest brak uregulowania zwrotu Karty Polaka, po uzyskaniu przez jej posiadacza prawa stałego pobytu (karta traci ważność z mocy prawa, ale występują trudności w wyegzekwowaniu jej zwrotu, co rodzi pokusę nadużyć). Wydaje się zasadnym uregulowanie obowiązku zwrotu karty w systemie „karta za kartę”. Dodany ust. 7 wprowadza taki obowiązek.

► Art. 3 ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka przewiduje zmianę ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej:

W załączniku do ustawy wprowadzono zapis zwalniający posiadacza Karty Polaka z opłaty za wydanie zezwolenia na pobyt stały.

► Art. 4 ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka przewiduje zmianę ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim:

Dodany pkt 8 w ust. 1 art 30 przewiduje uznanie za obywatela polskiego osobę przebywającą w Polsce od co najmniej roku na podstawie zezwolenia na pobyt stały uzyskany na podstawie Karty Polaka. Następuje skrócenie czasu oczekiwania na uznanie za obywatela polskiego z 3 do 1 roku.

► Art. 5 ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka określa termin wygaśnięcia kadencji Rady do Spraw Polaków na Wschodzie w związku z wejściem niniejszej nowelizacji.

► Art. 6 ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka określa okres obowiązywania przepisów wykonawczych do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie niniejszej nowelizacji.

► Art. 7 ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka przewiduje, że w 2016 roku świadczenia przewidziane w niniejszej ustawie wypłacane będą do kwoty przeznaczonej i niewykorzystanej na pomoc dla repatriantów. Należy zastosować takie rozwiązanie po pierwsze ze względu na zatwierdzony już na 2016 rok budżet państwa oraz na coroczne niewykorzystywanie środków przeznaczonych w danym roku budżetowym na pomoc repatriantom.

Przewiduje się, że proponowane zmiany wywołać mogą pozytywne skutki społeczne. Zmiany bowiem ułatwiają powrót do Polski Polakom ze Wschodu, co zawsze wywoływało pozytywny oddźwięk społeczny. Wobec obecnego kryzysu emigracyjnego w Europie wydaje się, że posiadacze Karty Polaka chcący osiedlić się w Polsce, dobrze integrować się będą w społeczeństwie polskim, a

co za tym idzie pozytywnie odbierani będą w Polsce. Jest to bowiem ważny element społecznej świadomości zobowiązania wobec Polaków za wschodnią granicą.

Odnosząc się do skutków gospodarczych można przypuszczać, że będą one miały pozytywny wymiar. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia, zamierzają osiedlać się w Polsce głównie osoby młode, chcące z Polską związać swoją przyszłość. Zatem większy napływ Polaków ze Wschodu może być impulsem rozwoju gospodarczego i wypełnieniem braków kadrowych w polskiej gospodarce.

Oceniając finansowe skutki niniejszej nowelizacji należy na samym początku podkreślić, że znaczną część wydatków na realizację niniejszej ustawy będzie można corocznie określać w zależności od kondycji budżetu państwa. Nie grozi to zatem jego zachwianiem. Dotyczy to głównie wsparcia w osiedleniu się, adaptacji zawodowej itd. Zatem należy przypuszczać, że duża część włożonych środków powróci do budżetu. Podobnie traktować można przewidziane w niniejszej nowelizacji zwolnienia z opłat. Biorąc pod uwagę, że dotychczasowe opłaty ponoszone przez posiadaczy Karty Polaka, zamierzających się osiedlić w Polsce, były na dość wysokim poziomie, można przypuszczać, że ich zniesienie będzie impulsem do osiedlania się w Polsce, co może mieć pozytywny wpływ na rozwój polskiej gospodarki.

Skutki prawne proponowanej nowelizacji dotyczą głównie ustawy o Karcie Polaka, w małym stopniu trzech innych ustaw. Proponowane rozwiązania będą miały wpływ na funkcjonowanie MSZ, urzędów wojewódzkich oraz powiatów.

Jak wspomniano powyżej, koszty realizacji niniejszej ustawy realizowane będą z rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka”, nie będą obciążały budżetów jednostek samorządowych. Skutki wejścia w życie ustawy będą porównywalne ze środkami przewidzianymi w rezerwie celowej budżetu państwa na realizację zadań wynikających z repatriacji.

Założenia podstawowych aktów wykonawczych.

W rozporządzeniu Rady Ministrów określającym rodzaje kursów nauki języka polskiego i adaptacji należy wprowadzić rozwiązania analogiczne jak w akcie wykonawczym wydanym na podstawie art. 18 ust. 4 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji. Zapewni to systemową spójność rozwiązań prawnych.

Główne założenia rozporządzenia określającego wewnętrzną organizację i o tryb pracy Rady do Spraw Polaków na Wschodzie: członkowie Rady dokonują wyboru przewodniczącego, posiedzenie nowej Rady zwołuje dotychczasowy przewodniczący w ciągu 14 dni od powołania nowej Rady, przewodniczący Rady kieruje pracami Rady i reprezentuje Radę na zewnątrz.

Główne założenia rozporządzenia określającego warunki organizacyjne wykonywania obsługi Rady do Spraw Polaków na Wschodzie: obsługę administracyjną i kancelaryjną Rady zapewnia właściwa komórka organizacyjna w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, która zbiera i opracowuje materiały w sprawach należących do zadań Rady, obsługuje centralny rejestr przyznanych oraz unieważnionych Kart Polaka, prowadzi rejestr odwołań od odmownych decyzji konsulów.

W rozporządzeniu określającym wzór wniosku o przyznanie Karty Polaka i wzór Kart Polaka należy kierować się wzorami już obowiązującymi uzupełnionymi o dodatkowe elementy wynikające z nowego brzmienia wytycznych w przepisie upoważniającym.

Główne założenia w sprawie rejestru Kart Polaka: rejestr konsularny prowadzony jest przez konsula w formie elektronicznej, nadając wnioskowi właściwy numer, wprowadzanie zmian dopuszczalne jest do momentu wydania decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania Karty Polaka, z

odnotowaniem, kto wprowadził zmiany. Konsul drogą elektroniczną udostępnia dane właściwym organom, o których mowa w ustawie. Dane z rejestru konsularnego są przekazywane do rejestru centralnego w formie elektronicznej z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Rejestr centralny prowadzony jest przez Radę, która udostępnia dane Centrum Personalizacji Dokumentów MSW celem sporządzenia Karty Polaka.

Główne założenia rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka”, udzielania dotacji powiatom na realizację aktywizacji zawodowej osób posiadających zezwolenie na pobyt stały, które otrzymała na podstawie Karty Polaka, przekazywania staroście środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem pomocy osobom posiadającym zezwolenie na pobyt stały, które otrzymały na podstawie Karty Polaka,; minister właściwy do spraw zagranicznych występuje do ministra właściwego do spraw finansów z wnioskiem o podział rezerwy celowej „Pomoc dla osób posiadających Kartę Polaka”, opierając się na wnioskach ministra właściwego do spraw oświaty i wojewodów, oceniając jednocześnie zgodność wniosków z założeniami niniejszej ustawy. Wnioski takie powinny być złożone do 15 marca roku budżetowego. Wojewoda składa pierwszy wniosek o przyznanie środków z rezerwy celowej do 15 stycznia roku budżetowego, a kolejny do 15 dnia ostatniego miesiąca każdego kwartału. Minister właściwy do spraw finansów dokonuje podziału rezerwy celowej w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku. Rozporządzenie określi wymagania, jakie powinny spełniać wnioski, składane na podstawie tego aktu wykonawczego. Starosta składa wniosek o udzielenie dotacji celowej na realizację aktywizacji zawodowej osoby posiadającej zezwolenie na pobyt stały, otrzymane na podstawie Karty Polaka, zwanej dalej osobą, do właściwego wojewody w ciągu 120 dni od podpisania umowy z pracodawcą lub osobą, której udzielana jest pomoc, ale nie później niż do 15 września roku budżetowego. Wojewoda w ciągu 14 dni ocenia wnioski, a w razie uchybień wzywa do uzupełnienia wniosku w ciągu 14 dni. Wojewoda przekazuje powiatowi dotację celową na aktywizację zawodową w okresach miesięcznych, wg harmonogramu. Rozporządzenie określi wzór wniosku składanego przez starostę oraz określi dane, które powinien zawierać. Starosta składa wniosek o przekazanie środków z rezerwy celowej na pomoc, o której mowa w art. 8 a ust. 1-4, osobie posiadającej zezwolenie na pobyt stały, które otrzymała na podstawie Karty Polaka, do właściwego wojewody w terminie do 15 dnia każdego miesiąca, zaś ostatni wniosek w danym roku budżetowym do 31 października danego roku budżetowego. Rozporządzenie określi informacje, które powinny być zawarte we wniosku, min. liczbę osób objętych wnioskiem oraz kwoty przewidziane na tę pomoc. Wojewoda w ciągu 14 dni ocenia wnioski, a w razie uchybień wzywa do uzupełnienia wniosku w ciągu 14 dni. Wojewoda przekazuje staroście środki na pokrycie kosztów pomocy o której mowa w art. 8 a ust. 1-4, osobie posiadającej zezwolenie na pobyt stały, które otrzymała na podstawie Karty Polaka, w terminie do 10 dnia każdego miesiąca, na podstawie danych, zawartych we wniosku o przekazanie środków.

Proponowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

W toku przygotowywania niniejszego projektu nowelizacji, propozycje zmian zostały przesłane do konsultacji do ponad 130 organizacji polskich i polonijnych. Choć regulamin Sejmu nie stawia takiego wymogu, uważamy, że konsultacje z najbardziej zainteresowanymi, a więc z Polakami ze Wschodu, są jak najbardziej pożądane. Z otrzymanych odpowiedzi płyną głosy poparcia dla zmian w ustawie o KP. Niestety część propozycji organizacji polonijnych nie może być zrealizowana, głównie ze względu na zbyt daleko idącą ingerencję w polskie prawodawstwo. Projekt nowelizacji wysłano do konsultacji również do Związku Powiatów Polskich.